

Sygnatura akt II Ca 1493/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Renata Stępińska (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Grzegorz Buła SR (del.) Krystyna Darmoń
Protokolant:	Krystyna Zakowicz

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J.

przeciwko A. G. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieliczce

z dnia 19 kwietnia 2013 r., sygnatura akt I C 307/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej A. G. (1) na rzecz powoda M. J. kwotę (...) (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym przez adwokata J. K.;

3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Wieliczce na rzecz adwokata B. M. kwotę (...) (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 stycznia 2014 r.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 307/12, Sąd Rejonowy w Wieliczce w punkcie I zasądził od pozwanej A. G. (1) na rzecz powoda M. J. kwotę 18.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 2 lutego 2011

roku do dnia zapłaty, w punkcie II zasądził od pozwanej na rzecz adw. J. K. kwotę 2.952 złote tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w punkcie III przyznał ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wieliczce na rzecz adw. B. M. kwotę 2.952 złote brutto tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanej z urzędu, w punkcie IV nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wieliczce od pozwanej kwotę 90,48 złotych tytułem zwrotu wydatków.

Jako okoliczność bezsporną Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 25 października 2010 roku A. G. (1), która posiadała upoważnienie do dysponowania kontem J. J. dokonała wypłaty kwoty 18.000 złotych z jej rachunku oszczędnościowego. Nadto ustalił, że pozwana na podstawie pełnomocnictwa bankowego była upoważniona do wypłaty drobnych kwot, przeznaczonych na bieżące utrzymanie J. J. i zrobienie zakupów. Po wypłacie środków pieniężnych z konta w dniu 25 października 2010 roku pozwana nie przyjeżdżała już do J. J.. Pomoc w codziennych czynnościach świadczyli jej w tym okresie sąsiedzi A. G. (2) i S. G., którzy robili jej zakupy, palili w piecu, sprząтали, zabierali rzeczy do prania, przy czym czynności te wykonywali nieodpłatnie. Zakupy przywoził jej także J. Z.. W tym czasie jej syn M. J. przebywał w więzieniu. J. J. korzystała też z pomocy opiekunek społecznych z Ośrodka Pomocy Społecznej w (...). Miała być umieszczona w zakładzie opiekuńczo – leczniczym w M.. Wniosek w tym przedmiocie był składany dwukrotnie, z tym że za pierwszym razem J. J. zrezygnowała, wskazując, iż nie może opuścić domu. Natomiast w trakcie kolejno wszczętej procedury zmarła. Pobyt w ośrodku miał być odpłacany ze świadczenia pobieranego przez J. J., nie wiązał się z żadnymi dodatkowymi opłatami. J. J. nie zwracała się nigdy do A. G. (1) o wypłatę kwoty 18.000 złotych. Nie było sytuacji, iż środki te miały być przeznaczone na pomoc w zwolnieniu z aresztu M. J.. Pozwana nie zwróciła J. J. kwoty 18.000 złotych.

Oceniając materiał dowodowy, Sąd I instancji wskazał, iż ustaleń faktycznych dokonał na podstawie zeznań świadków: R. J., S. G., D. P., U. R., I. L. i J. Z., które uznał za logiczne, rzeczowe, spójne i w konsekwencji dał im wiarę. Z tych samych względów, za wiarygodne uznał również zeznania powoda M. J., które w pełni korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym. Zeznania A. G. (2) uwzględnił wyłącznie w części dotyczącej pomocy świadczonej J. J., gdyż w pozostałym zakresie nie miał on informacji o okolicznościach istotnych dla rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy za niewiarygodne uznał zeznania świadka P. G., ponieważ były w swej treści odosobnione i pozostawały w jawnej sprzeczności z wypowiedziami pozostałych osób przesłuchanych w toku niniejszego postępowania. Pomiął dowód z przesłuchania pozwanej, która mimo prawidłowego wezwania nie stawiała się na wyznaczony w tym celu termin rozprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd I instancji cytując art. 405 k.c. wskazał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Bezspornym było, bo przyznała to sama pozwana, że wypłaciła kwotę 18.000 złotych z konta należącego do J. J.. W toku niniejszego postępowania nie zostało przy tym w żaden sposób wykazane, aby nastąpiło to na polecenie lub prośbę J. J., z przeznaczeniem na pomoc w zwolnieniu z więzienia M. J.. Nie sposób także przyjąć, aby udzielone A. G. (1) upoważnienie do konta należącego do J. J., stwarzało po jej stronie uprawnienie do swobodnego dysponowania środkami zgromadzonymi na niniejszym rachunku bankowym, zwłaszcza wbrew woli posiadacza konta. A. G. (1) wbrew treści art. 6 k.c., nie przedstawiła też żadnych wiarygodnych dowodów, dla poparcia prezentowanego przez siebie stanowiska o zwrocie kwoty objętej żądaniem pozwu.

O kosztach procesu - kosztach zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i § 21 w zw. z § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r., Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.). W oparciu o § 6 pkt 5 ww. rozporządzenia przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi pozwanej, za pomoc prawną udzieloną jej z urzędu. Na zasadzie art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 590 z późn. zm.) nakazał ściągnięcie od pozwanej, jako przegrywającej kwotę 90,48 złotych, tytułem zwrotu wydatków związanych ze stawiennictwem świadka U. R..

W apelacji od całości ww. wyroku pozwana zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 405 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż pozwana uzyskała korzyść majątkową kosztem innej osoby i zobowiązana jest do jej zwrotu;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

a.) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- dokonanie oceny dowodów w sposób newszechstronny w odniesieniu do dowodów świadczących o zwrocie pieniędzy przez pozwaną i uznanie za niewiarygodne zeznań świadka P. G.;

- dokonanie oceny dowodów w sposób newszechstronny w odniesieniu do dowodów świadczących o zwrocie pieniędzy przez pozwaną i uznanie za wiarygodne twierdzeń powoda, pomimo sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym;

- dokonanie oceny dowodów w sposób newszechstronny w odniesieniu do dowodów świadczących o zwrocie pieniędzy przez pozwaną, w tym dowodu z postanowienia o umorzeniu postępowania zatwierdzonego przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Wieliczce dnia 27.12.2010 r. (sygn. akt 2 Ds. 1360/10) w sprawie o przywłaszczenie pieniędzy w kwocie 18.000 zł na szkodę J. J.;

b.) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie przyczyn, dla którym Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom P. G. oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku.

W konkluzji apelująca wniosowała o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie powództwa w całości, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W każdym wypadku wносиła o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, wobec nieuiszczenia ich przez pozwaną w jakiegokolwiek części.

W uzasadnieniu pozwana wskazała w szczególności, że w trakcie przesłuchania informacyjnego oświadczyła, iż zwróciła powódce kwotę 18.000 zł, a obecny był przy tym jej mąż - P. G.. Przesłuchany w charakterze świadka P. G. potwierdził to, ale Sąd I instancji uznał jego zeznania za niewiarygodne, gdyż: „(...) były one bowiem w swej treści odosobnione i pozostawały w jawnej sprzeczności z wypowiedziami pozostałych osób przesłuchanych w toku niniejszego postępowania.” Pozwana zarzuciła, iż Sąd Rejonowy nie wskazał, z treścią których zeznań zeznania P. G. pozostawały w sprzeczności. To że były odmienne niż twierdzenia powoda, nie stanowią o ich niewiarygodności. Żaden z pozostałych przesłuchanych świadków nie miał bezpośredniej wiedzy o podjęciu kwoty 18.000 zł z konta J. J., a wszelkie informacje istotne dla sprawy uzyskali od osoby bezpośrednio zainteresowanej w sprawie - J. J.. Sąd I instancji nie wyjaśnił też, dlaczego zeznania P. G. uznał za niewiarygodne. Nadto nie uzasadnił rozbieżności pomiędzy twierdzeniami zawartymi w pozwie, a ustalonym stanem faktycznym w odniesieniu do przeznaczenia kwoty 18.000 zł. J. J. twierdziła, że musiała zrezygnować z pobytu w zakładzie opiekuńczo - leczniczym w M., gdyż środki wypłacone z jej konta miały być przeznaczone na pobyt w tym zakładzie. Tymczasem Sąd ustalił, iż pobyt w zakładzie miał być opłacany ze świadczenia pobieranego przez J. J. i nie wiązał się z żadnymi dodatkowymi opłatami, lecz pominął ten fakt przy ocenie wiarygodności twierdzeń powoda. Nadto Sąd I instancji pominął fakt, iż umorzono zostało postępowanie prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Wieliczce w sprawie o przywłaszczenie pieniędzy w kwocie 18.000 zł na szkodę J. J. (sygn. akt 2 Ds. 1360/10), a podstawą umorzenia był art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., zgodnie z którym postępowanie umarza się, gdy czynu nie popełniono, albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia. Sąd Rejonowy nie wyjaśnił też podstawy prawnej wyroku.

Powód wniosował o oddalenie apelacji, jako bezzasadnej i zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej mu z urzędu w postępowaniu odwoławczym przez adw. J. K..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego oraz nie wykazują błędów natury faktycznej, dlatego też Sąd Okręgowy przyjął je za własne.

Nietrafny był zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewskazanie przyczyn, dla którym Sąd Rejonowy odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadka P. G. oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, a nadto naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w sposób wyżej wskazany. Natomiast zgodzić się należy, że uzasadnienie było w tym względzie niezwykle lakoniczne, ale nie stanowiło to przeszkody do kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku. Sąd Rejonowy jednym zdaniem stwierdził, że zeznania świadka P. G. były niewiarygodne, gdyż były „w swej treści odosobnione i pozostawały w jawnej sprzeczności z wypowiedziami pozostałych osób słuchanych w toku niniejszego postępowania.” Natomiast zeznania świadków R. J., S. G., D. P., U. R., I. L., J. Z. uznał za logiczne, rzeczowe, spójne i w konsekwencji dał im wiarę. Z tych samych względów za wiarygodne uznał zeznania powoda M. J., które korespondowały z pozostałymi dowodami. W ocenie Sądu Okręgowego - po wnikliwej analizie materiału dowodowego - z tą krótką, ale trafną oceną nie sposób się nie zgodzić. Apelująca zapomina, że o braku zwrotu J. J. wypłaconych przez nią pieniędzy, a tym samym niewiarygodności zeznań jej męża P. G. świadczą zeznania licznych, bezstronnych świadków. I tak U. R. - pracownik (...) w K. podała, że z końcem 2011 r. i na początku 2012 r. J. J. mówiła jej, że „sprzedała pole **i została okradziona**”, przez kobietę, „która ją odwiedzała i miała się nią opiekować”. Natomiast A. G. (2) - sąsiad, który bezinteresownie pomagał J. J. zeznał, że „Mówiła, że G. **wzięła jej pieniądze chyba z konta i że ona tych pieniędzy nie odzyskała.**” (...) „Z K. J. J. miała jechać prosto do G. żeby oddali jej pieniądze. G. nie oddali tych pieniędzy, oni nie wpuścili J. J. do domu tylko wyszli na pole. Oni później nie oddali tych pieniędzy. Po tym czasie nic nie wskazywało na to, aby J. J. miała jakieś środki pieniężne”. Podobnie S. G. twierdził, że J. J. mówiła mu, „że zginęły pieniądze, a M. nie ma. Mówiła coś o 20.000 zł, dokładnie nie pamiętam. One miały zginąć z konta.” (...) Po tym jak J. J. powiedziała o zginięciu pieniędzy to G. już nie przyjeżdżali. Z tymi zeznaniami korespondują najlepiej zeznania świadka J. Z., który bezpośrednio odwoził J. J. do banku i twierdził, że wyszła stamtąd zapłakana, bo okazało się że miała 20.000 zł, a A. G. (1) bez jej wiedzy wypłaciła 18.000 zł. Potwierdził, że później nie miała pieniędzy, a zatem nie zostały zwrócone, bo kupując jedzenie zakładał swoje pieniądze, które mu oddawała, jak dostała emeryturę. O braku zwrotu wypłaconych pieniędzy przez pozwaną świadczą też zeznania M. J., który podał iż „Po tym jak pieniądze w kwocie 18.000 zł zniknęły z konta to pani G. się już nie pojawiała. Jak matka dowiedziała się w banku, że pieniądze zniknęły to pojechała z panem Z.. Pani G. nawet jej nie wpuściła na posesję. Twierdziła, że żadnych pieniędzy nie wzięła. (...) Pozwana nie zwróciła pieniędzy matce.” Nadto świadek R. J. zeznała, że jej teściowa została oszukana przez państwa G.. Pieniądze miały być wypłacone tylko na codzienne potrzeby. Niezależnie od tego należy zauważyć, że nielogiczne i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego jest, aby J. J., która założyła konto bankowe w dniu 21 października 2010 r., a już w dniu 25 października 2010 r., a więc 4 dni później chciała wypłacić niemal całą kwotę z tego konta. Dodać też należy, że zeznania świadka P. G. są niewiarygodne także z tego powodu, że są nielogiczne i sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Zeznał on bowiem, że pieniądze w kwocie 18.000 zł miały być przeznaczone na wypuszczenia M. J. z aresztu, a zostały przez jego żonę oddane w tym samym dniu, w którym jej pobrała z banku, w domu J. J. w jego obecności. Zaś za 2, 3 dni miała ona przyjechać z taksówkarzem, twierdząc, że nie wie co się z nimi stało. O wiarygodności twierdzeń pozwu, świadczy też fakt złożenia przez J. J. zawiadomienia o popełnieniu przez pozwaną przestępstwa przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 18.000 zł na jej szkodę oraz zaprzestanie pojawiania się pozwanej w domu J. J. i opieki nad nią, a także potwierdzana przez wszystkich świadków zła sytuacja finansowa J. J.. Powyższe rozważania wskazują, że wbrew zarzutom apelacji, twierdzenia J. J. odnośnie tego, na jaki cel chciała przeznaczyć kwotę 18.000 zł, w żaden sposób nie wpływają na ocenę jej wiarygodności. Rację ma skarżąca, że Sąd Rejonowy nie odniósł się do postanowienia o umorzeniu dochodzenia w dniu 21 grudnia 2010 r., zatwierdzonego przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Wieliczce, sygn. akt 2 Ds. 1360/10 w sprawie o przywłaszczenie pieniędzy w kwocie 18.000 zł na szkodę J. J., ale uchybienie to nie miało wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Sądy w postępowaniu cywilnym z mocy art. 11 k.p.c. związane są tylko ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego. Postanowienia o umorzeniu postępowania karnego nie wiążą sądów i one same dokonują stosownych ustaleń, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

Na marginesie należy dodać, że Sądowi Okręgowemu znany jest z urzędu fakt udzielenia pozwanej pożyczki przez J. J. i M. J. w dniu 19 października 2010 r. na kwotę 10.000 zł, której pozwana nie zwróciła, a która została zasądzona na rzecz powoda M. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieliczce z dnia 1 marca 2013 roku, sygn. akt I C 53/11, zaś apelacja od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 29 października 2013 r. sygn. akt II Ca 2056/13.

Wobec bezzasadności powyższych zarzutów, chybiony był także zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 405 k.c. Postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że pozwana bez podstawy prawnej uzyskała korzyść majątkową w kwocie 18.000 zł kosztem J. J. i dlatego też zobowiązana była do jej zwrotu na rzecz jej spadkobiercy – M. J..

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację, jako bezzasadną na zasadzie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu, które stanowiły koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym, orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2, § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

Natomiast o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym przez adwokata B. M. orzekł na zasadzie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (t. jedn. Dz. U. z 2009 r. nr 146, poz. 1188, ze zm.) w zw. z § 2 ust. 3, § 6 ust. 5 zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 oraz § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348, ze zm.).